

El referèndum d'independència d'Escòcia

written by Arnau Padró | 2 de setembre de 2014

Després de dos referèndums d'autonomia -el del [1979](#), fallit pel fet que el 'sí' no arribà al 40% del cens, i el del [1997](#), amb un ampli suport a la devolution-, Escòcia va recuperar l'any 1999 l'autogovern amb la inauguració del seu parlament modern i d'un govern amb competències en agricultura, desenvolupament econòmic, educació, medi ambient, estàndards alimentaris, sanitat, afers domèstics, legislació i poder judicial, policia, govern municipal, esports i art, transport, turisme, recerca i estadística i treball social. La resta de poders -molts d'ells, clau- i el control de pràcticament tota la política fiscal escocesa van restar a mans de Westminster.

Tradicionalment, Escòcia, ha votat partits i governs progressistes, que defensaven l'estat del benestar i els drets socials. El fet de disposar d'autonomia els ha permès, en allò que era de la seva competència, decidir les polítiques que ells mateixos havien votat. Un exemple el trobem en la universitat: mentre a Escòcia és gratuïta, a la resta del Regne Unit un sol curs universitari pot costar 10.000 lliures, un preu que la fa inaccessible a les famílies més humils. Un altre exemple el podem trobar en la sanitat: a Anglaterra ha estat privatitzada i a Gal·les és en camí de ser-ho. En canvi, a Escòcia l'han mantinguda pública. Mentre a Londres s'ha fet una política neoliberal -en alguns casos, fins i tot quan ha manat el partit laborista-, a Holyrood s'ha apostat per una política més socialdemòcrata.

La major part dels escocesos fa una valoració positiva de les polítiques del seu parlament. De fet, sembla força clar que una majoria voldria ampliar-ne els poders per poder aplicar les polítiques socials més enllà d'aquells àmbits en els quals actualment pot legislar i decidir. Allò que no està tan clar

és si aquesta majoria estaria disposada a trencar la unió amb la resta del Regne Unit i esdevenir un estat independent i, per tant, assumir el control total de les polítiques del país.

L'SNP va guanyar per majoria simple [les eleccions del 2007](#) amb la promesa, al seu programa, de fer un referèndum sobre la independència. Malgrat ostentar el govern durant quatre anys, no va ser capaç de sumar una majoria parlamentària per impulsar-lo. En canvi, de forma una mica inesperada, va guanyar [les eleccions del 2011](#), tot obtenint una majoria absoluta dels diputats del parlament. El gener del 2012, el govern britànic va oferir al Parlament escocès negociar una llei que li permetés de celebrar el referèndum. Després de mesos de negociacions, l'octubre d'aquell any Alex Salmond - primer ministre d'Escòcia- i David Cameron -primer ministre del Regne Unit- van signar un acord que incloïa tots els detalls de la votació.

El proper 18 de setembre Escòcia decidirà si esdevé un estat independent o no. Tindrà dret a vot els majors de 16 anys residents al país i que tinguin nacionalitat del Regne Unit, d'un dels 53 països de la Commonwealth o d'un dels 28 estats de la Unió Europea. Això deixa fora els 830.000 escocesos residents a la resta del Regne Unit i, en canvi, inclou 450.000 anglesos, gal·lesos i nord-irlandesos que viuen a Escòcia. A diferència de Catalunya, però, per poder votar cal que cada ciutadà amb dret a vot es registri prèviament a l'oficina electoral més propera al seu domicili de residència. En cas contrari no formarà part del cens electoral.

Per tal d'afrontar la campanya, els principals partits que donen suport al 'sí', -[SNP](#), [Els Verds](#) i [SSP](#)- juntament amb persones a títol individual, es van agrupar dins la plataforma [Yes Scotland](#), fundada el 25 de maig de 2012. Des de llavors, i d'una manera cada cop més intensa, els voluntaris d'aquesta plataforma han estat trucant les portes de les llars dels ciutadans del país, han repartit fulletons informatius, han organitzat actes i debats i han muntat parades als carrers de

les ciutats i pobles d'Escòcia per tal d'explicar els avantatges de la independència. D'altra banda, els partits i moviments socials alternatius, a través de dues conferències nacionals, van constituir la plataforma Radical Independence Campaign. L'objectiu de la plataforma és lluitar per construir una Escòcia independent amb un projecte de país alternatiu al de l'SNP, anticapitalista, a més d'arribar a les classes treballadores del país per implicar-les en el procés d'independència. Una de les principals tasques que han realitzat és la de fer campanya perquè els ciutadans dels barris més desafavorits del país, amb una alta tendència abstencionista a les eleccions, es registrin i vagin a votar al referèndum. Hi ha altres grups rellevants, com el National Collective, que agrupa artistes i actors pro-independència, o el Labour for independence, que agrupa membres i votants del partit laborista -la posició oficial del qual és contrària a la independència.

Els partits [Laborista](#), [Liberal-Demòcrata](#) i [Conservador](#) i les organitzacions i persones que donen suport al 'no', van crear la plataforma [Better Together](#) (que significa 'millor junts') el 25 de juny de 2012. Aquesta és liderada per l'exministre laborista de Finances Alistair Darling. Malgrat liderar les enquestes de forma clara, la campanya unionista no ha aconseguit el mateix nivell d'implicació i activitat que la campanya del 'sí'.

La campanya del 'sí' ha centrat els seus arguments en elements pragmàtics, no pas identitaris. El 26 de novembre de 2013, el govern d'Escòcia va publicar el llibre blanc sobre la independència, que aporta una visió molt concreta de què suposaria una Escòcia independent des del punt de vista de l'SNP. S'hi defensen arguments simples, com que el futur d'Escòcia ha d'estar a mans dels escocesos, o el fet que els estats petits són els més eficients. També s'hi defensa que la independència permetria eliminar l'armament nuclear Trident d'Escòcia, mantenir la titularitat pública del sistema

sanitari i renacionalitzar el sistema de correu; també permetria garantir les pensions i una major inversió en ajudes a les famílies per cuidar els seus fills, entre d'altres. La Radical Independence Campaign dóna suport a aquestes polítiques, però fa una esmena a propostes del llibre blanc com la de voler mantenir la monarquia, la d'apostar pel manteniment de la unió monetària i la de proposar una política de rebaixes fiscals per les empreses semblant a la irlandesa.

La campanya del 'no' ha centrat els seus arguments en ressaltar els beneficis que aporta la unió britànica i en atacar algunes de les propostes del llibre blanc tot titllant-les de poc realistes o impossibles. La plataforma Better Together defensa que la unió garanteix un gran mercat de 60 milions de ciutadans, mentre que la independència el trencaria, ja que segons ells es crearien barreres que dificultarien el comerç. Els unionistes defensen que si Escòcia vota per la independència ja no podrà formar part de la unió monetària de la lliura. També destaquen que 600.000 llocs de treball dels escocesos són a empreses de la resta del Regne Unit i que la independència els posaria en perill. Segons la plataforma, les pensions d'Escòcia estan més ben garantides dins el Regne Unit, ja que la seva població està envellint d'una forma més ràpida que el conjunt de l'estat Britànic. Finalment, utilitzen la promesa de transferir nous poders al Parlament escocès per tal de convèncer els votants de rebutjar la independència. Aquesta promesa es basa en l'Scotland Act de 2012 aprovada aquell any, que amplià els poders del Parlament, i en les propostes dels tres partits que forment part de la plataforma. Tot i així, en cap dels casos, Escòcia no s'acostaria als poders d'un estat independent.

El debat de la unió monetària, és, potser, el més recurrent de la campanya. Si recordem el primer dels dos debats televisats que van protagonitzar Alex Salmond i Alistair Darling, el fet que el primer ministre escocès mantingués de forma reiterada que només contemplava una Escòcia dins la unió monetària,

sense aportar més arguments, va ser un dels elements que li va fer perdre el debat. En el segon cara a cara, Salmond va afrontar més bé les preguntes de Darling sobre el -segons ell, necessari- pla B en cas de no haver-hi unió monetària, tot exposant que, si el Regne Unit es negava a acceptar-la, hauria d'assumir el 100% del deute del banc d'Anglaterra.

Un altre dels punts que ataquen els unionistes són les estimacions fetes pel govern d'Escòcia sobre les reserves de petroli al mar del Nord, que restarien a l'Escòcia independent. L'SNP pretén emmirallar-se en Noruega i crear un fons de reserva a partir de la recaptació d'impostos aplicats a l'extracció de petroli en territori escocès, que en un futur es podria dedicar a despesa social com les pensions. Segons els membres de la plataforma Better Together, les estimacions del govern no són correctes i queda molt menys petroli del que es diu en els informes governamentals.

Per la seva banda, la campanya del 'sí' centra el seu discurs, sobretot, en ressaltar que qüestions com mantenir la titularitat pública de la sanitat o dur a terme el desmantellament de l'armament nuclear Trident i la renacionalització del servei de correu són només possibles si Escòcia és independent. En aquests casos, la rèplica dels unionistes sempre és poc convincent. D'altra banda, Salmond, en el segon debat va interpel·lar Darling demanant-li que enumerés quines competències relacionades amb la creació de llocs de treball tenien pensat de transferir al Parlament de Holyrood. Darling va tirar pilotes fora i no va respondre la pregunta, actitud que va denotar que, en cas de guanyar el 'no' el 18 de setembre, no hi haurà cap garantia que Escòcia rebi nous poders que siguin rellevants.

Queden ja pocs dies per saber quin serà el resultat d'un referèndum d'independència que pot ser un precedent per altres territoris d'Europa. Fins no fa gaire, tothom tenia la sensació que el 'sí' ho tenia quasi impossible per guanyar, ja que les enquestes donaven un gran avantatge al 'no'. A poc a

poc s'han retallat distàncies i la cosa ja no està tant clara. S'espera una participació molt més alta que a la resta d'eleccions, cosa que afegeix un punt d'incertesa a allò que diuen les enquestes. Si la campanya a favor de la independència aconsegueix mobilitzar les classes populars escoceses i convèncer una majoria dels indecisos, és possible que el dia 19 de setembre ens despertem amb una victòria del 'sí' a Escòcia. Vénen, doncs, uns dies interessants i plens d'emocions!